

Η ΠΑΛΙΑ ΚΑΙ Η ΚΑΙΝΟΥΡΙΑ ΖΩΗ ΜΑΣ

ΤΑ ΑΝΘΗ ΣΤΑΣ ΑΘΗΝΑΣ

Έδω και άλλου. Άνθεκίηποι και άνθεπόλαι των Άθηνών. Τό άνθεμπόριό στό Παρίσι. Τό γαρφάκλα τής Μαρία, Άντουανέττας. Τό άνθεπάκρο τής Άγίας Ειρήνης και ό μπάρμπα Φασουλής. Τό μπουκέτο των Άθηνάϊων και ή Ριστόρι. Τά τρεπικά φυτά τής Σοφίας Τρικώπη. Τό στεφάνι στό νεκρό τού Κανάρη. Ό Θεός. Δηληγιάννης και τά τριαντάφυλλά του. Ένα περίεργο έπεισόδιο κ' ένα δίστιχο.

Ένας Ίταλός αισθητικός φράζει : «Ο βαθύς τού πολιτισμού μιά πόλεως μετρείται μέ τόν αριθμό τών άνθοποιλείων τής». Σήμωνα λοιπόν μέ τήν άσχημή αυτή, ή Άθήνα μας πρέπει νά θεωρείται μιά άπ' τις πιο προοδευμένες πόλεις τού κόσμου. Στά Χαντακιά κέντρα, στην όδον Σταδίου, στον Κήπο τού Κλαυθμόνος, στην πλατεία τών Άνακτόρων, σε τόσα άλλα μέρη διεξάγεται έντατικό τó έμπόριο τών λουλουδιών και ό άνθοπώλεια κερδίζουν πολλά, μερικοί μάλιστα και πλουτίζουν.

Άλλοτε βέβαια —όπως θά διηγηθούμε παρακάτω— δέν ήσαν έτσι τά πράγματα. Σήμερα όμως, γύρω από τās Άθηνας, ίδίως στό Πατήσια, υπάκουον πολλά άνθοκήπια πού καλλιεργούν στό βλαβηρό τις διάφορες ποικιλίες τών ντόπιων άνθών, άλλα και πολλά είδη τών τροπικών, μέσα σε σέρρες. Σήμερα μπορεί κανείς νά θαυμάσει μενεξέδες καλύτερες από τούς όνομαστός κείνους της Πάρμας, καμείλες πρώτων μεγέθους και όλη τή λαμπρόχρονη και λαμπρόχρομη ποικιλία τών χρυσοάνθεμων, τών ρόδων, τών γαρφάλλων, κλπ.

Η έπίδοσις αυτή στην άνθοκομία δέν χρονολογείται από πολύν καιρό. Σήμερα όμως, άν ή άγάπη στό άνθη δέν ήταν άκόμα, όπως στην Εγγύη, κοινωνική ανάγκη, μπορεί όμως νά πη κανείς ότι ή άνθοφιλία μπήκε στις συνήθειες της πού άνεπτυγμένης Άθηνάϊκής τάξεως.

Στά τελευταία χρόνια τής ζωής του, ό άληθοσύνος Νικ. Σπανθούνης, θέλοντας νά τονώσει τó αισθησιακό των συμπατριών του επρός τά θωρακότερα δημοσιονομικά της φύσεως —όπως όνομασε ή λουλουδία— ίδουσε σύλλογο φιλιανθών μέ τήν έπωνυμία «Συλλογος Ίοκλήτων», τού όποιου τά μέλη έφεραν από μπουκονιέρα τους, ως διακριτικό σημάδι, μενεξέδες. Άλλ' ό σύλλογος (ένας από τούς πολλούς πού ίδουσε ό άεικάνητος δημοσιογράφος) δέν έζησε περισσότερο από τούς μενεξέδες τής χρονιάς κείνης...

Βέβαια, ή άγάθη στό λουλουδία δέν ήταν άκόμα έδώ λαϊκή, όπως στην Βιέννη ή στο Παρίσι, όπου ή γυναικεία τής Άγοράς, στένοντας τά χειροκίνητα καρποστάσια τους στην όδό τών Κατωκίων, πούδ τό μέρος τής όδου Ειρήνης, πουλούν τά θώρα Παρισια τριαντάφυλλα μέ λίγες πεντάρες στίς πτωχές μυνηνέτες, τις ζωοτιμότες αυτές ωδοιστοφίλες, πού ξεχινόνται κάθε μεσημέρι από τά ζαχαστήματα, χιλιάδες δολοφίρες, γυλιών τά πολυθρόνα βουλεβάρτα, μπαίνουν στό μάτι, στό μικροεπιστάθια ή στό μαγείρικα, τοιμούν κάτι μέ τή λιτότητα πουλιών, ζοηρενούν τά πάντα μέ τή γλυκύτητα τους και τά γέλια τους, άλλάζων φανερά φιλήματα μέ τούς φίλους τους, πού τις περιμένουν εκεί, και ξεαναγομίζουν στην έργασία τους ι' ένα μπουκετά λουλουδία. Αιτή τήν έκλαίκεται των λουλουδιών δέν τήν άπέκρινε άκόμα ή Άθήνα, άν και ό φτωχόκοσμος άγαπά και περιποιείται τά άνθη σε κρηταράκια και γλάστρες.

Η άγορά τών άνθών στο Παρίσι ήνε ένα από τά περιεργότερα και συμπληρωματικά θέματα. Έκει, κοντά στην ιστορική Παναγία των Παρισίων και τó Μέγαρο τών Διακρίτων άιώνες δολοφίρες τόρα, κάθε Πέμπτη και Σάββατο, φωνάζουν τ' άνθη τους και τά φυτά τους όι ρομαντικά Παρισινοί... Χιλιάδες ντόπιοι (και ξένοι γαζόντες) τριγυρνούν εκεί, στην πλατεία και τά πεζοδρόμια τού Σηκουάνια, όπου παρατάσσονται μυριάδες πανόρα με τά θωρακότερα προϊόντα τών Παρισίων προαστίων, σε χύμα ή σε κομμά μπουκετά. Στά χρόνια τής τρομερής Γαλλικής Έπαναστάσεως, στό μέρος αυτό έρχόντανε επί πολιτής Ρισιά, φίλας τού δεσποτισμού, ν' άγοράσει άνθη γιά τή φιλαρισμένη Μαρία Άντουανέτα, πού πάντων γαρφάφια άσπρα και ρόδα κρέμ, από τά λεγόμενα εντέ Νιέλ. Η άναγνώσις τών λουλουδιών τής φύλακής γινότανε κάθε πρωί, ως τήν ημέρα πού ή βασίλισσα άφησε τό κελλί της γιά νά όδηγήθη στη λαμπύρα, έπάνω σ' ένα κάρο.

Στάς Άθηνας, στό Όθωνικά χρόνια, τó έμπόριο τών λουλουδιών ήταν άγνωστο, καθώς και ή άνθοεικτική.

Ό Ροιδός διηγείται, ότι τήν έποχή πού ή μεγάλη τραγωδός Ριστόρι ήρθε στός Άθηνας και έδωσε τρεις παραστάσεις, μερικοί θαυμαστές της θέλησαν νά τις προσεγγίσουν ένα μπουκέτο. Μέ πολλούς κόπους κατορθώσαν νά βρούν μερικά λουλουδία τής προκοπής, τά έδωσαν όμως σ' ένα μάστο τόσο ακαλαίσθητα, πού όταν τó πήγε ή Ριστόρι στό ξενοδοχείο της, τά έφοξε

από τό παράθερο σε μιά κατσίκα πού τήν έβλεπε κάτω δεμένη!...

Άργότερα, όταν λειτουργούσαν τά παλιόσια θεατράκια, ό νέου τής έποχής έπρόσφεραν στίς βένες μπαλαρίνες (τις περιφρονές τ ο υ β λ ε ς) μικρά μπουκετάκια πού τ' άγόραζαν μιά πεντάρα τó ένα από τούς πλανοδίου άνθοπώλας.

Μέ τόν καιρό ιδρύθη και τó πρώτο κατάστημα λουλουδιών στός Άθηνας. Τό ίδουσε ένας Πατισιώτης, Φασουλής όνοματι, στην πλατεία τής Άγίας Ειρήνης, άγαθός άνθρωπος, πού ως τά βαθία του γεράματα πουλούσε λουλουδία. Έτσι, σιγά—σιγά, ή μικρή αυτή Άθηνάϊκή πλατεία καθιερώθη ως κέντροπάζαρος, όπου ως σήμερα ροιμάζοι μπουκαζαλίδες, άνθοπώλεια ή περιβολήριδες, πουλούν κάθε Κυριακή μπουκέτα, γλάστρες, φυτά και δέντρα, γιά τούς νοικοκυραίους. Γιά τούς πλούσιους υπάκουον τά πολυτελή άνθοπώλεια τής όδου Σταδίου, όπου ή άνθοεικτική άσολοφειή τις ευρωπαϊκές τεχνοτροπές, χωρίς τά περίεργα κείνα δαντελιώδη ζαργιά τού παλιού καιρού.

Στά παλαιότερα χρόνια, ούτε τά φυτά τών τροπικών εκαλλιεργούντο στός Άθηνας. Η μόνη αιώνα, όπου ξεαιρετικώς έβλεπε κανείς τέτοια φυτά, ήταν ή αιώνα της Σοφίας Τρικομη, στολιμενη μέ θαυμάσια φυλλόδεντρα, άρακάδες, φρονκιοσιδη, λατιάνες, κλπ. Τά

φυτά αυτά, μετά τó θάνατο τού άδελφού τής, μετεφέρθησαν τού νεκροταφείο και από τότε γιγαντιώθηκαν, στολιώνοντά τον τάφο τού μεγάλου πολιτικού.

Και τά νεκροστεφάνια άκόμα ήσαν άγνωστα τότε στός Άθηνας. Τό πρώτο στεφάνι πού κατετέθη σε νεκρό, ήταν κείνο πού συνώδεσε τήν κηδεία τού Κωνσταντίνου Κανάρη, από φυσικά λουλουδία τής Άττικής.

Ό Ψαρινοί θά ήθελαν νά φέρουν ένα άλλο στεφάνι καμωμένο από λίγα χορτάκια τών Ψαρών, αλλά τά Ψαρά ήσαν άκόμα υπόδικη ή ή και τρώσει δέν ήτοχε.

Άργότερα, όταν πέθανε ό πολιτευτής Έλαιερινούδης Δελιγιώργης, ή «Άθηνάϊκή νεολαία, πού τόν έλάτρευε, κατέθεσε ένα μεγάλο στεφάνι από φυσικά άνθη στό νεκρό του... Στο νεκρό τού Χαριλάου Τρικομη, σύμφωνα μέ μιά άπ' τις τελευταίες του βελήσιες, δέν κατετέθησαν στεφάνια. Έτσι τó θέλησε ό γραντιώδης Μεσογγυγιής, ό όποιος έν τούτοις ήχε πού άγαπάει τ' άνθη στη ζωή του, και πού τó ιδιαίτερο γράσειο του ήταν πάντοτε στολιμεμένο από τά θωρακότερα λουλουδία κάθε έποχής. Και μόνο έπάνω στον τάφο τού έσφοδισαν λίγα φύλλα δάφνης ό πού άρρασιονέμου τού φίλου.

Άλλά και ό Θεόδωρος Δηληγιάννης έλάτρευε τά άνθη και τά εκήκευε μ' έξαιρετική φρονιτία στην έπαύλη του, στην Κηφισιά. Πρώ πάντων ήχε έξαιόμενες τριανταφυλιές, τις όποιες εκλάδευε ό ίδιος, τις έμπόλιζε μέ σπάνια είδη, και έστειλε μπουκέτα στίς φίλους του. Σχεδόν πάντοτε ένα μισανοιμένο μπουκετάκι ρόδων έτόλιζε τού μπουκονιέρα τού αειθαλούς Γέρον τού Μοσχιά. Και ήνε γνωστό στίς παικτοέρες τó έπεισόδιο του, έξ αίτιας ένός ρόδου. Ίδού τι συνέθη :

Τις πρώτες ημέρες μετά τόν άνθη πόλεμο τού 1897, ένώ όλος ό κόσμος θεωρούσε ύπαιτιο τó Δηληγιάννη και μιά ένσπλη Άθηνάϊκή στάσι, υπό τόν Δημ. Ράλλη, τόν άνάγκασε νά παρατηρή άπ' τήν Έξουσία, ό άτάραχος Ρογινιός έβλεσε στην μπουκονιέρα του ένα μεγάλον τριαντάφυλλο, άνέθηκε σ' αμάχι του και πέρασε χωμολερής, από τήν όδον Σταδίου και τó Σύνταγμα! Η έμφάνισή του και, πού πάντων ό άνθοστολισμός του, έξέδρασε φοβερά τόν κόσμο. Κι' έτσι ό Γέρον έπρωγαριστήσε, έμουνξέσθη κ' αναγκαστήκε νά ξεαναγομίσει...

Ό ροδανθής πολιτικός έγκαταθέσει κάποτε τήν Έξουσία σάν τριαντάφυλλο, πού έχει και τ' άγκάθια της, και ελετε τó γνωστό δίστιχο :

«Όποιος άγαπά τά ρόδα, πρέπει νάχη ύπομονή
Κι' όταν τόν ταμπούν τ' άγκάθια νά μή λέη πώς πανεί.

ΔΙΣΤΙΧΑ

Πόδια και χέρια σούδωσεν ή φύσις μ' ευλόγιαν.
Τά μόν σε κίνουν στρατηγόν, τά δευτέρα ταίριαν.

Ζ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

Ύπομονη—τι γιατροκό! Θωραξές πώς σε γιατροέει,
κι' ένδ τόν πόνο σου περνά, κρυφά σε φαρμαξείει!

Γ. Δροσίνης

